

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 145/2024-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej AGM partners s. r. o., Hlavné námestie 3, Bratislava, proti postupu a rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 17C 1/2017-233 z 11. októbra 2018, postupu a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14Co/19/2019-305 z 19. mája 2020 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/54/2021 z 21. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júla 2022 (Rvp 1705/2022) domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 2 ods. 3, čl. 3 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), čl. 1 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „protokol č. 12“), práva podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a práva podľa čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“), ako aj postupom a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadostučinenie a náhradu trov konania. Žiada uložiť povinnosť okresnému súdu a krajskému súdu písomne sa jej ospravedlniť za porušenie jej základných práv. Navrhuje tiež odklad právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

2. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. júla 2022 (Rvp 1712/2022) sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 2, čl. 19 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy, základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 2 ods. 3, čl. 3 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 listiny a základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 listiny, práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8, čl. 13 a čl. 14 dohovoru, práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 1 protokolu č. 12, práva podľa čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu a práva podľa čl. 47 ods. 2 charty uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, priznať jej finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania. Žiada o odloženie právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského súdu č. k. 14Co/19/2019-305 z 19. mája 2020.

3. Ústavný súd uznesením č. k. PLs. ÚS 42/2022-8 zo 7. septembra 2022 ústavné sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 1705/2022 a sp. zn. Rvp 1712/2022 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 1705/2022.

II.

Skutkové východiská

4. Sťažovateľka sa v konaní na okresnom súde (sp. zn. 17C 1/2017) domáhala určenia, že je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu v rozsahu $\frac{1}{2}$ k rodinnému domu. Svoje vlastnícke právo odvodzovala od darovacej zmluvy z 30. januára 2008 uzatvorenej medzi ňou ako obdarovanou a [REDAKOVANÉ] (jej synovcom) ako darcom. Argumentovala, že podľa [REDAKOVANÉ] z 23. januára 2008 bol [REDAKOVANÉ] vlastníkom spoluvlastníckeho podielu $\frac{1}{2}$ k domu a k prísluším pozemkom rovnako ako pred ním jeho otec [REDAKOVANÉ]. Na základe darovacej zmluvy z 30. januára 2008 bola sťažovateľka zapísaná na [REDAKOVANÉ] ako vlastníčka spoluvlastníckeho podielu $\frac{1}{2}$ na rodinnom dome a na prísluších pozemkoch. Obec 10. novembra 2009 vydala listinu [REDAKOVANÉ] o zrušení súpisného čísla, ktorou domu zrušila jeho súpisné číslo [REDAKOVANÉ]. V ten istý deň vydala obec aj oznámenie č. [REDAKOVANÉ], v ktorom prideliла domu súpisné číslo [REDAKOVANÉ] a zároveň uviedla aj to, že stavba bola dokončená pred 1. októbrom 1976 a jej stavebníkom bola [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] ktorá zomrela 27. mája 2009. Na základe uvedených aktov obce orgán správy katastra najprv zrušil zápis rodinného domu na [REDAKOVANÉ] a na tomto LV ponechal len zápis prísluších pozemkov s ich pôvodnými vlastníkmi. Následne orgán správy katastra zapísal rodinný dom na nový [REDAKOVANÉ], pričom ako jeho jediná vlastníčka bola zapísaná [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], a to posmrtné. Na základe takéhoto zápisu na [REDAKOVANÉ] bolo v rámci dedičského konania po [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], vydané osvedčenie o dedičstve č. [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho bol dom v celosti ako údajná súčasť dedičstva po poručiteľke [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ], prepísaný v katastri nehnuteľností na žalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], pričom každý z nich takýmto spôsobom získal na príslušnom [REDAKOVANÉ] zápis spoluvlastníckeho podielu k domu v rozsahu $\frac{1}{3}$.

5. Okresný súd napadnutým rozsudkom z 11. októbra 2018 žalobu zamietol. Konštatoval, že z dedičského rozhodnutia Štátneho notárstva Liberec č. [REDAKOVANÉ] jednoznačne vyplýva, že [REDAKOVANÉ] po svojom otcovi [REDAKOVANÉ] nezdedil sporný spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome. Predmetom dedenia boli len pozemky, nie však žalovaný rodinný dom. V dôsledku toho nemohol [REDAKOVANÉ] spoluvlastnícky podiel previesť darovacou zmluvou na sťažovateľku. Orgán správy katastra nesprávne na základe dedičského konania č. [REDAKOVANÉ] ŠN Liberec zapísal

spoluvlastnícky podiel veľkosti $\frac{1}{2}$ k rodinnému domu na [REDACTED], pretože rodinný dom nebol v predmetnej listine prededený. Rodinný dom mal byť po zápise č. [REDACTED] [REDACTED] zapísaný na samostatný list vlastníctva s dovedy evidovanými spoluvlastníkmi. Pokiaľ však pozostali po [REDACTED] sú toho názoru, že predmetom dedenia po ňom mal byť aj uvedený rodinný dom, je na nich, aby si podali návrh na prejednanie novoobjaveného majetku. O tom, že takéto konanie sa vedie, však strany sporu nič netvrdili a okresný súd to teda nepovažoval za preukázané. Okresný súd zároveň poukázal na skutočnosť, že rodinný dom podľa tvrdení svedkov [REDACTED] a [REDACTED] vždy užívala rodina [REDACTED], a nie rodina [REDACTED]. Napokon, sťažovateľka netvrdila, že by dom bola niekedy v minulosti užívala rodina jej právneho predchodcu [REDACTED]. Žalovaní preukázali nadobudnutie rodinného domu s príslušnými podielmi na pozemkoch (nadobudnutie rodinného domu [REDACTED], rod. [REDACTED], a jej manželom na základe zmluvy z roku 1949, následne predmetom dedenia po manželovi [REDACTED], rod. [REDACTED], v konaní č. [REDACTED] bola okrem iného aj polovica rodinného domu, a tento spoluvlastnícky podiel nadobudla [REDACTED], rod. [REDACTED], manželka [REDACTED]. Keďže druhú polovicu vlastnila ona sama, stala sa výlučnou vlastníčkou tejto stavby).

6. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom z 19. mája 2020 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil. Zároveň zrušil neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej uznesením okresného súdu č. k. 17C 1/2017-26 zo 7. februára 2017. Krajský súd sa stotožnil s rozhodnutím okresného súdu. Pre náležité zistenie a objasnenie veci sa oboznámil i s pripojenou fotokópiou dedičského spisu Štátneho notárstva v Liberci č. [REDACTED]. Dospel k záveru, že spoluvlastnícky podiel na dome, ktorého určenia vlastníctva sa sťažovateľka domáha, nebol v dedičskom konaní prededený a právny predchodca sťažovateľky predmetný podiel na rodinnom dome z titulu dedenia nenadobudol. Konajúci súdny komisár síce zisťoval vlastníctvo k rodinnému domu, avšak tento následne do masy dedičstva zahrnutý nebol, nebol prejednaný a o tomto rozhodnuté nebolo. Nemožno prijať jednoznačný záver, že dedičom opomenutého spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu v dedičskom konaní neprejednanom by bol bezpochyby [REDACTED], pretože povolání dvaja dedičia po [REDACTED] (manželka a syn) mohli nadobudnúť majetok rôzne v zmysle vzájomnej dohody, a to i v rôznych podieloch. Zároveň je v konaní dosiaľ spornou otázka, či poručiteľovi [REDACTED] skutočne prináležalo vlastníctvo k rodinnému domu a v akom podiele. Otázka, či mal byť predmetom dedenia sporný rodinný dom, nemôže byť riešená v tomto konaní, ale výlučne v prípadnom konaní o určení, že majetok patrí do dedičstva po [REDACTED]. Rovnako je v tomto konaní právne irelevantnou okolnosť, či sporný majetok nebol v dedičskom konaní prededený v dôsledku pochybenia štátnych orgánov alebo pre zistený záver, že poručiteľovi [REDACTED] vlastníctvo k uvedenému nesvedčalo. Či bol [REDACTED] skutočne vlastníkom (resp. podielovým spoluvlastníkom) rodinného domu, je otázkou spornou, ktorú je potrebné vyriešiť v osobitnom konaní a túto nemôže riešiť konajúci súd v prejednávanej veci ani ako otázku prejudiciálnu. Preto nie je pre rozhodnutie v súdnej veci relevantná ani odvolacia argumentácia sťažovateľky o tom, že v roku 1950 bol [REDACTED] vlastníkom $\frac{1}{2}$ pozemku, o čom svedčí zápis v pozemkovoknižnej vložke, keď bolo bezpochyby zistené a ustálené, že [REDACTED] vlastníctvo (hoc v určitom podiele) k rodinnému domu dedením nenadobudol. Nemožno prisvedčiť ani odvolacej námietke o tom, že vlastníctvo [REDACTED] ako právnenému predchodcovi sťažovateľky svedčalo podľa listu vlastníctva cca 18 rokov, čo je

dostatočná doba pre vydržanie vlastníckeho práva. Vydržanie vyžaduje reálne užívanie nehnuteľnosti v dobrej viere, že vlastnícke právo užívateľovi patrí, a teda, že nehnuteľnosť reálne užíva a nakladá s ňou po zákonom určenú dobu ako s vlastnou. [REDAKOVANÉ] však rodinný dom reálne nikdy neužíval, jeho vlastníctvo bolo deklarované len zápisom v liste vlastníctva, ku ktorému katastrálny úrad prijal záver, že bol takýto zápis vykonaný nesprávne v dôsledku pochybenia štátneho orgánu – správy katastra.

7. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a § 421 ods. 1 písm. a), b) a c) CSP. Zároveň podala návrh na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd napadnutým uznesením z 21. apríla 2022 dovolanie sťažovateľky odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

8. K namietanej vade podľa § 420 písm. f) CSP konštatoval, že postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonal všetky stranou sporu navrhnuté dôkazy, v danom prípade sťažovateľkou namietané ignorovanie jej návrhu na vykonanie dôkazu (odborného stanoviska Úradu geodézie, kartografie a katastra SR – ÚGKK), s nevykonaním ktorého sa v odôvodnení riadne vysporiadal, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, lebo týmto postupom súd neporušil právo strany sporu na spravodlivý proces. Nespôsobilou založiť prípustnosť dovolania je i dovolacia námietka sťažovateľky týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu. Závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) ani svojvôľu, prípadne zrejmy skutkový omyl konajúcich súdov popierajúci zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čo by mohlo spôsobiť vadu zmätočnosti, najvyšší súd nezistil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu vyhodnotil najvyšší súd ako dostačujúce. Sťažovateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla. Sťažovateľka v odvolaní len stroho namietala nezodôvodnenie okresným súdom, prečo možno považovať svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ], manželky jedného zo žalovaných a príbuznej ostatných žalovaných, za spoľahlivú a hodnovernú. Výpoveď ostatných označených svedkov z hľadiska hodnovernosti v odvolaní nenamietala. Okresný súd nevyhodnotil svedecké výpovede sťažovateľkou označených svedkov ako nevierohodné, s ktorým hodnotením sa krajský súd v podstate stotožnil, čím dal dostatočnú odpoveď na odvolaciu námietku sťažovateľky. Takýto postup krajského súdu je v súlade s princípmi spravodlivého procesu a so zásadou, podľa ktorej ak by sa chcel odvolací súd odchyliť od hodnotenia vykonaného prvoinštančným súdom, musel by dôkaz opakovať. Tomu však v tomto prípade bráni neúplný apelačný systém, na ktorom spočíva riadne opravné konanie podľa CSP. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa neodôvodnenia zamietnutia návrhu na zmenu žaloby okresným súdom najvyšší súd uviedol, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobkyňou požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkového postupu; preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby. Pokiaľ je ním súd prvej inštancie, žalobkyňa nie je oprávnená napadnúť odvolaním správnosť tejto jeho úvahy, lebo odvolanie proti uzneseniu, ktorým sa pripustila alebo nepripustila zmena žaloby, nie je prípustné. Ani dovolací súd posudzujúci

prípustnosť dovolania z hľadiska možnosti výskytu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP) nemôže prehodnocovať správnosť tejto úvahy súdu.

9. K dovolaniu podanému z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia najvyšší súd konštatoval, že ani jednu zo 14 právnych otázok sťažovateľka nevymedzila spôsobom zodpovedajúcim § 432 až § 435 CSP. Krajský súd považoval vo veci za rozhodné vyriešiť, či sťažovateľka mohla platne nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome z titulu darovacej zmluvy, pokiaľ darca prevádzaný spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome v dedičskom konaní po právnom predchodcovi zdediť nemohol, keďže tento nebol predmetom dedenia a rozhodnutia o dedičstve, keď zápis vlastníckeho práva darcu k predmetnej nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností bol vykonaný nesprávne, v rozpore s dotknutým dedičským rozhodnutím, t. j. či sťažovateľka mohla nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na spornej nehnuteľnosti od nevlastníka.

10. Za relevantnú pre prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemožno považovať právne otázky č. 1: *„Ak sa podarí preukázať nepravdivosť čo i len jediného údaja uvedeného na určitej verejnej listine, tak takúto verejnú listinu treba považovať za nepravdivú ako celok (teda je potrebné ju považovať za listinu, pri ktorej sa preukázal opak všetkého, čo táto verejná listina potvrdzuje)? Pre preukázanie neexistencie vlastníctva osoby zapísanej na liste vlastníctva ako vlastníka nehnuteľnosti (na vyvrátenie vyvrátiteľnej domnienky určenej zákonom - v danom prípade na preukázanie opaku toho, čo potvrdzuje verejná listina) postačuje preukázanie toho, že daná osoba na daný list vlastníctva nemala byť zapísaná na základe toho dokumentu, na základe ktorého bola v minulosti na neho zapísaná, alebo musí byť preukázaná neexistencia jej vlastníctva ako takého (teda aj vlastníctva z iného titulu, než na základe ktorého bola táto osoba na list vlastníctva zapísaná)? Na kom leží v tom prípade dôkazné bremeno preukázania opaku toho, čo potvrdzuje list vlastníctva?“*, č. 2: *«Je fyzické resp. faktické ovládanie („reálne užívanie“) určitej nehnuteľnosti nevyhnutnou podmienkou držby nehnuteľnosti (a teda pri splnení ostatných podmienok aj vydržania vlastníckeho práva), alebo možno držbu nehnuteľnosti vykonávať aj iným spôsobom (napríklad prostredníctvom inej osoby?)»* a č. 3: *„Drží spoluvlastník, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť v podielovom spoluvlastníctve, túto nehnuteľnosť pre všetkých jej spoluvlastníkov, len pre niektorých jej spoluvlastníkov alebo výlučne len pre seba?“*. Išlo o otázky vo vzťahu k prejednávanej veci nekonkrétne, hypotetické, sčasti akademické. Od týchto otázok rozhodnutie (či už krajského alebo aj okresného súdu) v rozhodnom nezáviselo, rovnako ani žiadna zo sporových strán potrebu riešenia týmito otázkami nastoleného problému v konaní neprezentovala (predovšetkým pokiaľ ide o otázky č. 2 a 3, pričom z rozhodnutí nižších súdov vyplýva, že z dokazovania považovali súdy za preukázané, že sporný dom užívali výlučne len právni predchodcovia žalovaných). I v danom prípade platí, že sťažovateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla.

11. Sťažovateľka v dovolaní formulovala právnu otázku č. 4: *„Môže súd v rámci dedičského konania schváliť dohodu o vyporiadaní dedičstva v inom zmysle, než aká bola vôľa všetkých dedičov pri uzatváraní dohody o vyporiadaní dedičstva? Môže súd interpretovať text rozhodnutia o dedičstve bez zohľadnenia vôle všetkých dedičov, ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva v rámci príslušného dedičského konania? Môže súd interpretáciou textu rozhodnutia o dedičstve spätne zasiahnuť do dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva resp. zmeniť týmto spôsobom dohodu dedičov o vyporiadaní dedičstva? V prípade, ak slovné vyjadrenie uvedené*

v rozhodnutí o dedičstve v niektorom smere nezodpovedá zhodnej vôli všetkých dedičov po danom poručiteľovi, ktorá bola vyjadrená v dohode o vyporiadaní dedičstva a aj neskôr bola zhodne potvrdená všetkými dedičmi, má prednosť vôľa dedičov po danom poručiteľovi (ako účastníkov dohody o vyporiadaní dedičstva) alebo doslovné verbálne vyjadrenie tejto dohody uvedené v rozhodnutí o dedičstve? V prípade nejasností v texte rozhodnutia o dedičstve, môže súd pri interpretácii tohto textu a pri svojom rozhodovaní ignorovať vyjadrenia dedičov a obsah príslušného dedičského spisu a automaticky predpokladať, že sa dedičia (ako účastníci dohody o vyporiadaní dedičstva) a/alebo notár prejednávajúci príslušné dedičstvo nesprávali zákonne, racionálne a logicky? “

12. Podľa otázky č. 5: *«Môže notár v dedičskom konaní bez riadneho zdôvodnenia prededieť majetok poručiteľa, ktorý mu bol preukázaný výpisom z listu vlastníctva? Môže notár v dedičskom konaní prededieť majetok, u ktorého mu vlastníctvo poručiteľa nebolo preukázané? Je možné v dedičskom konaní o novoobjavenom majetku opätovne prejednať majetok poručiteľa, ktorý už bol predmetom právoplatne skončeného konania o dedičstve? Je možné považovať za „novoobjavený majetok“ po poručiteľovi majetok poručiteľa, ktorý bol už počas pôvodného dedičského konania nepochybne známy dedičom po poručiteľovi a aj notárovi prejednávajúcemu dané dedičstvo?»*

13. Podľa otázky č. 6: *«V prípade, ak v rozhodnutí o dedičstve nie je uvedené prededenie spoluvlastníckeho podielu k domu súp. č. „X“, pre ktorý sa v dedičskom spise nachádza relevantný doklad potvrdzujúci, že bol majetkom poručiteľa, a zároveň je v rozhodnutí o dedičstve uvedené prededenie zhodného spoluvlastníckeho podielu k domu súp. č. „Y“ (bez označenia parcelného čísla pozemku, na ktorom sa má nachádzať), pre ktorý sa v dedičskom spise nenachádza žiadny relevantný doklad potvrdzujúci, že bol majetkom poručiteľa - mal by súd pri svojom rozhodovaní vychádzať z toho, že v danom dedičskom konaní bol prededený dom súp. č. „Y“ (hoci žiadny doklad v dedičskom spise o tomto vlastníctve poručiteľa nesvedčí) a že dom súp. č. „X“ nebol prededený (napriek tomu, že doklad o jeho vlastníctve poručiteľom sa v dedičskom spise nachádza - a teda tento dom bol dedičom aj prejednávajúcemu notárovi známy), čiže predpokladať protiprávne konania notára prejednávajúceho dané dedičstvo, alebo má súd vychádzať z toho, že ide o chybu v písaní a počítaní?»*

14. Podľa otázky č. 7: *„Sú dedičia po poručiteľovi v období od smrti poručiteľa do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu považovaní za spoluvlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva a môžu po dohode a so súhlasom všetkých dedičov po danom poručiteľovi už v tomto období s týmto majetkom disponovať?“*

15. Podľa otázky č. 8: *„Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) pri prevode nehnuteľnosti na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy k nadobudnutiu vlastníctva podľa tejto zmluvy, ak nedošlo k jej intabulácii? Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) pri prevode nehnuteľnosti na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy k nadobudnutiu vlastníctva podľa tejto zmluvy v inom rozsahu, než ako to vyplýva z príslušného zápisu v pozemkovo-knižnej vložke? Mohlo dôjsť v období pred účinnosťou Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. (teda pred dňom 1.1.1951) na základe kúpnej alebo darovacej zmluvy pri prevode pozemku a domu postaveného na tomto pozemku k nadobudnutiu vlastníctva k pozemku v inom spoluvlastníckom podiele než k domu postavenému na tomto pozemku?“*

16. Vo vzťahu k spôsobu formulácie otázok č. 4 až 8 platí, že tieto vôbec nemali charakter polemiky so závermi krajského súdu vedúcimi k potvrdeniu zamietnutia žaloby, ale v skutočnosti boli požiadavkou na vysvetlenie, resp. návod na postup a rozhodovanie v dedičskom konaní, a to bez toho, aby sťažovateľka dokázala čo i len jedným relevantným argumentom spochybníť záver krajského súdu o neakceptovateľnosti jej konečnej požiadavky z konania v prejednávanej veci. Odhliadajúc od toho, že poskytovanie takýchto návodov (na rozdiel od rozhodovania o správnosti niektorého z ponúkaných riešení) nie je úlohou súdov, takáto rýdzo akademická povaha otázky bez možnosti ovplyvnenia výsledku konania v tejto veci tou či onou možnou odpoveďou na ňu, ktorej správnosť si dovolateľka chcela dovolacím súdom len osvedčiť, spôsobovala, že nemohla byť naplnená tá požiadavka zákona, že tu ide o otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie krajského súdu.

17. Sťažovateľka tiež vymedzila otázku č. 9: „*Musí sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní účastníka súdneho konania proti rozsudku prvostupňového súdu, ako aj s podstatnými vyjadreniami účastníka súdneho konania prednesenými v konaní na prvostupňovom súde, s ktorými sa nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd?*“, otázku č. 10: „*Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia presvedčivo zdôvodniť príčiny odmietnutia dôkazov predložených alebo navrhovaných procesnou stranou? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôvodniť príčiny nezohľadnenia niektorých dôkazov pri posudzovaní skutkového stavu alebo môže niektoré dôkazy opomenúť bez relevantného vysvetlenia? Poruší súd procesné pravidlá súdneho procesu a procesné práva účastníka súdneho konania tým, že pri svojom rozhodovaní nezohľadní dôkaz alebo jeho časť bez toho, aby súd tento svoj postup v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodnil? Môže súd interpretovať listinné dôkazy tým spôsobom, že ignoruje, pozmení alebo doplní časť ich textu, a to bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia relevantne zdôvodnil, prečo je primerané ignorovať, pozmeniť alebo doplniť túto časť textu listinného dôkazu? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia zdôvodniť príčiny toho, že pri tvorbe skutkových zistení a právneho posúdenia veci nezohľadnil niektoré z právnych predpisov a judikátov, na ktoré procesná strana v priebehu súdneho konania upozornila?*“, otázku č. 11: „*Môže súd pozmeniť text predloženého listinného dôkazu a toto jeho pozmenené znenie v odôvodnení svojho rozhodnutia nepravdivo uviesť ako údajné skutočné znenie predloženého dôkazu?*“, otázku č. 12: „*Môže súd založiť svoje rozhodnutie na skutkovom predpoklade, pre ktorý nemá oporu v uskutočnenom dokazovaní? Môže súd urobiť základom svojho rozhodnutia určitú skutočnosť úplne inak, než ako to vyplýva z uskutočneného dokazovania?*“, otázku č. 13: „*Môže súd ignorovať námietku procesnej strany týkajúcu sa dôveryhodnosti svedka? Môže súd zamietnuť alebo nezohľadniť námietku procesnej strany týkajúcu sa dôveryhodnosti svedka bez toho, aby tento svoj postup v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodnil?*“, otázku č. 14: „*Môže súd zamietnuť návrh na zmenu žaloby, ak neboli splnené resp. preukázané podmienky uvedené v § 143 CSP (v ktorom sú taxatívne vymenované podmienky, kedy súd nepripustí zmenu žaloby)? Je súd povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne zdôvodniť zamietnutie návrhu žalobcu na zmenu žaloby, a to predovšetkým vo vzťahu k splneniu podmienok určených v § 143 CSP?*“

18. K otázkam č. 9 až 14 najvyšší súd konštatoval, že vo vzťahu k spôsobu ich formulácie platí, že na ich zodpovedaní nebolo založené rozhodnutie vo veci ani na rozhodnutie nemali vplyv. Pokiaľ sťažovateľka danými otázkami vytýka súdom (i) nepresvedčivosť ich rozhodnutí, ktorých

odôvodnenia neobsahujú zákonné náležitosti, (ii) nedostatky v procese dokazovania, ako i (iii) nesprávne právne posúdenie návrhu na zmenu žaloby tým, že návrhu nevyhoveli, najvyšší súd pripomína, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením. Pokiaľ sťažovateľka cez dané otázky tvrdí porušenie svojich procesných oprávnení, s týmito sa odvolací súd vysporiadal v rámci namietania zmätočnosti.

III.

Argumentácia sťažovateľky

III.1. Argumentácia k namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu a postupom a rozsudkom krajského súdu:

19. Rozsudky okresného súdu a krajského súdu sú arbitrárne, nezákonné, nedostatočne odôvodnené. Právne závery súdov sú v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním.

20. Sťažovateľka nadobudla vlastníctvo k spoluvlastníckemu podielu v rozsahu ½ k rodinnému domu na základe darovacej zmluvy od [REDAKOVANÉ] (dlhodobo a nerušene zapísaného na liste vlastníctva ako vlastníka), ktorý ho nadobudol v rámci dedičstva po svojom otcovi [REDAKOVANÉ] (ktorý bol tiež dlhodobo a nerušene zapísaný na lise vlastníctva ako vlastník). Pre vlastníctvo právnej predchodkyne žalovaných k domu v celosti neexistuje žiadny právny titul. Súdy formalisticky a svojvoľne interpretovali dôkazy a právne predpisy, v dôsledku čoho ponechali vlastníctvo spoluvlastníckeho podielu prináležiaceho sťažovateľke v rukách žalovaných, ktorí dedičmi po [REDAKOVANÉ] nepochybne nie sú a urobili tak pod zámienkou nepresnosti označenia súpisného čísla rodinného domu v dedičskom rozhodnutí po [REDAKOVANÉ].

21. Súdy ignorovali právo dedičov [REDAKOVANÉ] disponovať s dedičstvom už pred vydaním rozhodnutia o dedičstve, možnosť vydržať vlastníctvo k spoluvlastníckemu podielu, obsah dedičského spisu a vôľu dedičov po [REDAKOVANÉ]. Nezákonne interpretovali text písomného vyhotovenia rozhodnutia o dedičstve po [REDAKOVANÉ].

22. Súdy nezákonne nevychádzali z údajov o vlastníctve ([REDAKOVANÉ]) uvedených na verejnej listine (liste vlastníctva) bez toho, aby im bol nepochybne preukázaný ich opak, ignorovali možnosť (výnimočného) prelomenia právnej zásady „*nemo plus iuris...*“ v predmetnej veci napriek tomu, že medzi vlastníckym právom „skutočného“ vlastníka ([REDAKOVANÉ]) a „domnelého“ vlastníka (sťažovateľky) preukázateľne neexistuje rozpor.

23. Súdy popreli vlastníctvo právneho predchodcu sťažovateľky k spoluvlastníckemu podielu (uvedené na príslušnom liste vlastníctva) aj na základe svojho záveru o vlastníctve právnej predchodkyne žalovaných k predmetnému domu „v celosti“, ku ktorému sa dopracovali v dôsledku použitia neprímeraných právnych predpisov (resp. ignorovania primeraných právnych predpisov) a nepripustenia, pozmenenia, ignorovania, resp. svojvoľnej interpretácie dôkazov (kúpnej zmluvy uzatvorenej v roku 1949 právnu predchodkyňou žalovaných, dedičského rozhodnutia ŠN Zvolen č. [REDAKOVANÉ] po poručiteľovi [REDAKOVANÉ], dohody z roku 1991) a pri posudzovaní veci ignorovali v tom čase platné právne predpisy (najmä platnosť právnej zásady „*superficies solo cedit*“ a konštitutívny vplyv zápisov v pozemkovo-knižnej vložke na vznik vlastníctva k nehnuteľnostiam).

24. Okresný súd ignoroval tvrdenie sťažovateľky o možnosti vydržania vlastníctva k predmetnému podielu zo strany jej právneho predchodcu, pričom náhlym ukončením dokazovania bezprostredne

po tomto upozornení súd znemožnil sťažovateľke prednesenie bližšej argumentácie a navrhnutie potrebných dôkazov. Krajský súd odmietol možnosť vydržania zo strany právneho predchodcu sťažovateľky na základe tvrdenia, že fyzické, resp. faktické ovládanie („reálne užívanie“) určitej nehnuteľnosti je nevyhnutnou podmienkou držby nehnuteľnosti, čím nezákonne poprel možnosť vykonávať držbu nehnuteľnosti prostredníctvom inej osoby. Krajský súd zároveň ignoroval skutočnosť, že spoluvlastník, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť v podielovom spoluvlastníctve (čo bola presne tá situácia, ktorá nastala v predmetnom prípade), drží nehnuteľnosť pre všetkých jej spoluvlastníkov. Okrem toho krajský súd pri posudzovaní spôsobu užívania predmetného domu vychádzal zo svedectiev osôb, ktorých dôveryhodnosť sťažovateľka namietala, no súd sa s touto jej námietkou v odôvodnení svojho rozsudku nijako nevyrovnal.

25. Súd pri svojom rozhodovaní brali do úvahy iba dôkazy produkované žalovanými a účelovo ich interpretovali v prospech žalovaných, avšak nezaoberali sa argumentmi sťažovateľky a ani ďalšími ňou navrhovanými, resp. prijatými dôkazmi. Súdni prijaté skutkové závery sú zjavne svojvoľné.

26. Súd ignorovali návrh sťažovateľky na vykonanie dôkazu (odborného stanoviska Úradu geodézie, kartografie a katastra SR), ktorého cieľom malo byť (okrem iného) ozrejmiť súdu právny režim zápisov vlastníckych práv k pozemkom a domom pred rokom 1951. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku nepravdivo a účelovo stotožňuje uvedený navrhovaný dôkaz so zápisnicou o prešetrení sťažnosti odborom ÚGKK. Okresný súd vo svojom odôvodnení vôbec neuviedol sťažovateľkou predložený dôkaz, ktorý tvoril prílohu jej listu z 29. marca 2017 – „*Oznámenie o prijatých opatreniach v zmysle § 19 ods. 1 písm. i) zákona č. 9/2010 o sťažnostiach*“ z 25. júna 2015.

27. Súd ignorovali námietku sťažovateľky týkajúcu sa nedôveryhodnosti svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Práve na základe výpovedí týchto svedkov súd urobil svoj záver o spôsobe užívania predmetného domu, a teda práve na ich základe odmietol možnosť vydržania vlastníctva k predmetnému podielu zo strany právneho predchodcu sťažovateľky.

28. Súčasťou argumentácie súdov boli tvrdenia, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplývali – napr. tvrdenia o údajnom reálnom rozdelení pozemku, veľkosti prístavby k rodinnému domu.

29. Okresný súd označil návrh žalobkyne na „*zmenu navrhovaného znenia rozsudku*“ za návrh na „*zmenu žaloby*“ (napriek nesplneniu podmienok uvedených v § 140 ods. 1 a 2 CSP), zamietol tento návrh na zmenu žaloby (napriek nesplneniu podmienok pre takéto zamietnutie, ktoré sú uvedené v § 143 CSP) a svoje rozhodnutie nijako neodôvodnil (napriek jeho zákonnej povinnosti tak urobiť). Krajský súd sa s námietkou sťažovateľky v tomto smere nedostatočne vysporiadal, odmietol sa ňou zaoberať. Súd bol povinný pripustiť zmenu žalobného návrhu v zmysle, ako to navrhla sťažovateľka, alebo svoje rozhodnutie o zamietnutí návrhu náležite odôvodniť. Súd nepochybne považovali výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred požadovanou zmenou žaloby, za dostatočný podklad pre konanie o zmenenej žalobe (podľa návrhu sťažovateľky súd mal rozsudkom vysloviť, že žalovaní nie sú vlastníckymi predmetného domu v celosti). Súd sa totiž v odôvodneniach svojich rozsudkov kategoricky vyjadrujú k vlastníctvu právnej predchodkyne žalovaných.

30. Súdny neuplatnili rovnaký prístup k sťažovateľke a žalovaným, okresný súd neumožnil sťažovateľke navrhnutie svedkov, resp. dôkazov, ktoré by reagovali na výpovede svedkov navrhnutých žalovanými. Okresný súd po vylúčení svedkov navrhnutých žalovanými uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, a to bezprostredne po tom, ako právny zástupca sťažovateľky upozornil na možnosť vydržania zo strany právneho predchodcu sťažovateľky.

31. Vymedzené pochybenia súdov v danej veci predstavujú porušenie základného práva sťažovateľky na konanie štátnych orgánov v plnom súlade s právnymi predpismi, a to aj v prípade, ak by tieto pochybenia (hypoteticky) nemali predstavovať porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

32. Súdny v predmetnej veci vo viacerých podstatných otázkach rozhodli v rozpore s relevantnou judikatúrou, a to bez toho, aby sa s týmto ich odklonom od nej relevantne vysporiadali v odôvodnení rozsudkov. Nezohľadnením judikatúry v predmetnej veci došlo k diskriminácii sťažovateľky vo vzťahu k iným osobám nachádzajúcim sa v rovnakej situácii (prinajmenšom vo vzťahu k tým osobám, ktorých sa týkali judikáty, ktoré v predmetnej veci súdy nerešpektovali).

33. Nezákonný postup a nezákonné rozhodnutia štátnych a samosprávnych orgánov (listiny nezákonne vydané obcou a ich nezákonný zápis do katastrálnych záznamov) viedli k „odobratiu“ vlastníctva sťažovateľky k predmetnému podielu. Keďže tento postup a tieto rozhodnutia boli nezákonné, tak musia byť považované za absolútne neplatné, a teda absolútne neplatné musia byť aj zmeny, ku ktorým viedli.

34. Nezákonný postup a rozhodnutia súdov v rozpore so zákonom neprimerane zaťažili sťažovateľku úkonmi, ktoré by nemusela uskutočniť v prípade, ak by súdy konali a rozhodovali zákonne, čím súdy zasiahli aj do súkromného a rodinného života sťažovateľky, členov jej rodiny a jej blízkych osôb. Sťažovateľka je osobou vysokého veku so zdravotnými ťažkosťami a poruchou sluchu, ktorej trvalý pobyt je značne vzdialený od miesta, kde súdny proces prebiehal.

III.2. Argumentácia k namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu:

35. Najvyšší súd svojvoľne a arbitrárne posúdil prípustnosť dovolania a nedostatočne svoje rozhodnutie odôvodnil, uznesenie najvyššieho súdu porušuje aj procesné práva sťažovateľky. Najvyšší súd sa bez zákonných dôvodov odmietol meritórne zaoberať podaným dovolaním.

36. Formulácia dovolacích právnych otázok zodpovedala § 432 až § 435 CSP a na riešení týchto právnych otázok odvolací súd založil (resp. prinajmenšom bol povinný založiť) svoje rozhodnutie.

37. Najvyšší súd mal povinnosť vyhovieť návrhu na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu (podaného spolu s dovolaním), resp. svoje rozhodnutie aspoň náležite zdôvodniť.

38. Okresný súd aj krajský súd ústavne nekonformným výkladom právnych predpisov odopreli účastníkom právnych úkonov (dohoda dedičov o vypořádání dedičstva, darovacia zmluva) právo vyvolať právne zmeny, ktoré na základe slobodného prejavu svojej vôle týmito úkonmi zamýšľali vyvolať, čím porušili základné práva sťažovateľky. Najvyšší súd tým, že nezákonne odmietol poskytnúť sťažovateľke súdnu ochranu v rámci využitia opravných prostriedkov, porušil predmetné práva sťažovateľky tiež.

39. Súdny neuplatňovali rovnaký prístup k sťažovateľke a žalovaným (k ich návrhom a k dôkazom v ich prospech, resp. neprospech). Okresný súd a krajský súd nezohľadnili všetky predložené

dôkazy a argumenty prednesené sťažovateľkou, ale, naopak – niektoré dôkazy, časti dôkazov, resp. argumenty sťažovateľky opomenuli bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia relevantne zdôvodnili príčiny svojho postupu. Týmto spôsobom neoprávnene a nezákonne zvýhodnili žalovaných pred sťažovateľkou. Najvyšší súd tým, že nezákonne odmietol poskytnúť súdnu ochranu pred uvedeným nezákonným a svojvoľným postupom súdov v rámci využitia opravných prostriedkov, porušil práva sťažovateľky.

40. Nezohľadnením judikatúry v predmetnej veci došlo k diskriminácii sťažovateľky vo vzťahu k iným osobám nachádzajúcim sa v rovnakej situácii (prinajmenšom vo vzťahu k tým osobám, ktorých sa týkali judikáty, ktoré súdy v predmetnej veci nerešpektovali).

41. Nezákonný postup a rozhodnutie najvyššieho súdu v rozpore so zákonom neprimerane zaťažili sťažovateľku úkonmi, ktoré by nemusela uskutočniť v prípade, ak by tento súd konal a rozhodoval zákonne (teda ak by prijal jej dovolanie a meritórne rozhodol o jeho obsahu), čím bolo neoprávnene a nezákonne zasiahnuté aj do súkromného a rodinného života sťažovateľky, členov jej rodiny a jej blízkych osôb.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavných sťažností

IV.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom okresného súdu:

42. Sťažovateľka namieta, že okresný súd zamietol jej návrh na zmenu žaloby (resp. navrhovanú zmenu znenia rozsudku) bez toho, aby na takýto postup boli splnené podmienky podľa CSP, a svoje rozhodnutie neodôvodnil.

43. Sťažovateľka sa žalobou domáhala určenia, že je vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu ½ k rodinnému domu. Neskôr v priebehu konania navrhla, aby súd rozsudkom vyslovil, že žalovaní nie sú vlastníkami rodinného domu v celosti. Okresný súd návrh sťažovateľky na zmenu žaloby na pojednávaní (7. augusta 2018) zamietol. Proti uzneseniu o nepripustení zmeny žaloby odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP *a contrario*).

44. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 358/2019).

45. Ústavný súd dáva do pozornosti, že hraničným kritériom v kontexte porušovania práva na spravodlivý proces je, či súd nepripustením zmeny žaloby zabránil sťažovateľovi v uplatnení jeho práva na súde alebo ho zhoršil (I. ÚS 516/2019). Rozhodnutie okresného súdu, ktorým zmenu žaloby nepripustil, aj keby bolo nesprávne, nemá takú intenzitu, ktorá by znamenala zásah do základného práva sťažovateľky na spravodlivý proces. Rozhodnutie okresného súdu nevyvoláva taký následok, ktorý by bol nezlučiteľný so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a s právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľke nič nebránilo, aby nárok, o ktorom okresný súd odmietol konať nepripustením zmeny žaloby, uplatnila samostatnou žalobou. Preto sťažovateľka nebola ukrátená na svojich právach, i keby bolo rozhodnutie okresného súdu o nepripustení zmeny žaloby v rovine zákona celkom nesprávne. Sťažovateľka sa usiluje o ochranu svojho vlastníckeho práva, ktoré nepodlieha premlčaniu, preto nepripustenie zmeny žaloby nemohlo sťažiť či zmať uplatnenie práva novou žalobou.

46. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti postupu okresného súdu v časti námietky týkajúcej sa zmeny žaloby odmietol postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

47. Pokiaľ ide o ostatné sťažnostné námietky smerujúce voči postupu a rozsudku okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (porov. I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

48. Ako vyplýva z ústavnej sťažnosti, sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie, o ktorom následne rozhodol krajský súd rozsudkom, preto právomoc krajského súdu na preskúmanie rozsudku (a jemu predchádzajúceho postupu) okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

49. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo zvyšnej časti smerujúcej proti postupu a rozsudku okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozsudkom krajského súdu:

50. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozsudku krajského súdu namieta jeho nedostatočné odôvodnenie, nedostatky v dokazovaní, dezinterpretáciu vykonaných dôkazov, svojvoľnosť prijatých skutkových záverov, ako aj nesprávne právne posúdenie veci.

51. Vo vzťahu k tej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka vytýka nedostatky odôvodnenia rozsudku krajského súdu, nedostatky v dokazovaní, dezinterpretáciu vykonaných dôkazov, svojvoľnosť prijatých skutkových záverov, ústavný súd uvádza, že posúdenie kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu, nedostatkov dokazovania a z neho vyvodeného skutkového stavu prináležalo na základe dovolania podaného sťažovateľkou najvyššiemu súdu podľa § 420 písm. f) CSP, ktorý o ňom rozhodol tak, že dovolanie odmietol, keď dospel k záveru, že krajský súd svojím postupom neznemožnil sťažovateľke, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Keďže posúdenie kvality odôvodnenia rozsudku krajského súdu, postupu pri dokazovaní a jeho výsledkov bolo v kompetencii najvyššieho súdu, ústavný súd vo vzťahu k tejto časti sťažnosti konštatuje, že nie je daná jeho právomoc na jej meritórne posúdenie. Preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

52. Ústavný súd uvádza, že v rámci svojej rozhodovacej činnosti musí mať na zreteli, že podstatou rozhodovania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu, a nie posudzovanie jeho právnej perfektnosti. Poslaním ústavného súdu nie je kontrola súdnej činnosti vo všetkých smeroch a aspektoch a skúmanie akejkoľvek

možnej nezákonnosti alebo procesného pochybenia, či dokonca zrejmej nesprávnosti, ktoré sa v individuálnom konaní pred všeobecnými súdmi prípadne vyskytnú, ale výlučne posudzovanie konformity aktu aplikácie práva (v posudzovanej veci súdneho rozhodnutia) s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou.

53. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, III. ÚS 337/2018).

54. Pokiaľ ide o právne posúdenie veci krajským súdom, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka existenciu svojho spoluvlastníckeho práva k rodinnému domu v konaní pred všeobecnými súdmi založila na tvrdení, že spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome v rozsahu 1/2 nadobudla od [REDAKOVANÉ] na základe darovacej zmluvy, pričom [REDAKOVANÉ] tento spoluvlastnícky podiel nadobudol dedením od svojho otca [REDAKOVANÉ], a právni predchodcovia sťažovateľky ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) boli dlhodobo nerušene zapísaní v katastrálnych záznamoch ako spoluvlastníci rodinného domu, boli teda dobromyseľní v tom, že im vlastnícke právo patrí, uvedené trvalo viac ako 10 rokov, vlastnícke právo teda prinajmenšom nadobudli vydržaním.

55. Krajský súd potvrdil zamietavý rozsudok okresného súdu, konštatujúc, že otázku vlastníctva (príp. spoluvlastníctva) [REDAKOVANÉ] k rodinnému domu konajúci notár neustálil, do masy dedičstva ho nepoňal a v dedičskom konaní o ňom nebolo rozhodnuté. Predmetnú otázku však nemožno riešiť a prípadné nedostatky dedičského konania konvalidovať v prejednávanej veci, v ktorej sa sťažovateľka domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nadobudnutej darovacou zmluvou od [REDAKOVANÉ] (syn [REDAKOVANÉ]). Otázky, či mal byť predmetom dedenia sporný rodinný dom, môžu byť riešené výlučne v prípadnom konaní o určení, že majetok patrí do dedičstva po [REDAKOVANÉ]. Rovnako je v tomto konaní právne irelevantná tá okolnosť, či sporný majetok nebol v dedičskom konaní prededený v dôsledku pochybenia štátnych orgánov alebo pre zistený záver, že porúčiteľovi [REDAKOVANÉ] vlastníctvo k uvedenému nesvedčalo. Či bol [REDAKOVANÉ] skutočne vlastníkom (resp. podielovým spoluvlastníkom) nehnuteľnosti, je dosiaľ otázkou spornou, ktorú je potrebné vyriešiť v osobitnom konaní a túto nemôže riešiť konajúci súd v prejednávanej veci ani ako otázku prejudiciálnu.

56. Ústavný súd k nemožnosti riešenia otázky vlastníckeho práva právneho nástupcu porúčiteľa k neprededenej nehnuteľnosti v konaní o určení vlastníckeho práva poukazuje na závery najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 3 MCdo 4/2013, v zmysle ktorých pokiaľ nie je právoplatným rozhodnutím dedičského súdu potvrdené, že v dôsledku dedenia dedič nadobudol vec, resp. jej

spoluvlastnícky podiel, nemôže sa dedič domáhať ochrany svojho vlastníctva žalobou o určenie vlastníctva. Takýto dedič je aktívne legitimovaný len na podanie žaloby o určenie, že vec (jej spoluvlastnícky podiel) patrí do dedičstva po poručiteľovi. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená na názore, že ak nebol zachovaný postup upravený v § 175a až § 175zd Občianskeho súdneho poriadku, nemožno ho obchádzať žalobou, ktorou sa právny nástupca poručiteľa domáha určenia, že je (spolu)vlastníkom veci patriacej do dedičstva.

57. Krajský súd v tomto smere dal sťažovateľke do pozornosti (bod 24 rozsudku), že ak je toho názoru, že vlastnícke právo v minulosti skutočne prináležalo [REDAKOVANÉ] a v dôsledku tejto skutočnosti malo následne prejsť na jeho dedičov, dedičia po [REDAKOVANÉ] majú možnosť podať žalobu o určenie, že spoluvlastnícky podiel na rodinnom dome v rozsahu 1/2 patrí do dedičstva po [REDAKOVANÉ].

58. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené konštatuje, že za stavu, keď existuje spor o tom, či [REDAKOVANÉ] bol vlastníkom spoluvlastníckeho podielu na rodinnom dome (okolnosť rozporovaná žalovanými, ktorí aktuálne v katastri nehnuteľností figurujú ako vlastníci rodinného domu v celosti), pričom v dedičskom konaní po [REDAKOVANÉ] nadobudnutie rodinného domu (resp. spoluvlastníckeho podielu na ňom) nebolo jeho dedičom potvrdené, je pre rozhodnutie vo veci sťažovateľky v konaní o určenie jej vlastníckeho práva irelevantné zaoberať sa okolnosťami, či dedičia sú oprávnení nakladať s nehnuteľnosťou pred rozhodnutím o dedičstve a aká bola vôľa dedičov vyjadrená počas dedičského konania. Krajský súd vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom popísal (body 13 až 17, bod 20 rozsudku), z akých skutočností vychádzal, keď ustálil, že sporný rodinný dom v dedičskom konaní po poručiteľovi [REDAKOVANÉ] prededený nebol.

59. Pokiaľ ide o otázku vydržania spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu, sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd ignoroval jej tvrdenie o vydržaní vlastníctva k predmetnému podielu zo strany jej právneho predchodcu, bezprostredne po tomto upozornení ukončil dokazovanie a znemožnil sťažovateľke prednesenie bližšej argumentácie a navrhnutie potrebných dôkazov. Následne krajský súd ignoroval skutočnosť, že spoluvlastník, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť v podielovom spoluvlastníctve, drží nehnuteľnosť pre všetkých jej spoluvlastníkov. Okrem toho krajský súd pri posudzovaní spôsobu užívania predmetného domu vychádzal zo svedectiev osôb, ktorých dôveryhodnosť sťažovateľka namietala, no súd sa s touto jej námietkou v odôvodnení svojho rozsudku nijako nevyrovnal.

60. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka svojou argumentáciou nepopiera, že jedným z predpokladov vydržania je faktické ovládanie veci, reálne užívanie veci (a to či už priamo alebo prostredníctvom inej osoby). Sťažovateľka však relevanciou držby na účel vydržania prostredníctvom inej osoby, resp. spoluvlastníkom, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť, neargumentovala ani v konaní pred okresným súdom, ani v odvolacom konaní. V odvolaní proti rozsudku okresného súdu ani nenamietala, že by jej okresný súd zmaril možnosť rozvinúť argumentáciu a navrhnuť dôkazy na účel preukázania vydržania vlastníctva jej právnym predchodcom, preto právomoc ústavného súdu na posúdenie tejto sťažnostnej argumentácie nie je daná. Sťažovateľke nič nebránilo predniesť všetku argumentáciu, ktorú považovala za kľúčovú pre posúdenie otázky vydržania, najneskôr v odvolacom konaní. V odvolaní sa však obmedzila na tvrdenie, že okresný súd možnosť vydržania neposúdil a že jej právny predchodca bol nerušene

dlhodobo zapísaný na liste vlastníctva ako podielový spoluvlastník a bol dobromyseľný v tom, že mu vlastníctvo prináleží a neskôr ho previedol na sťažovateľku.

61. Ústavný súd uvádza, že pri inštitúte vydržania je už len so samotnej logiky veci zrejmé, že od subjektu, ktorý tvrdí, že nadobudol vlastnícke právo vydržaním, sa vyžaduje určité správanie ako „pána veci“ (po zákonom určenú dobu). Sťažovateľka opomína skutočnosť, že v jej prípade, pokiaľ argumentovala vydržaním spoluvlastníckeho podielu jej právnym predchodcom, robila tak na účel preukázania nadobudnutia vlastníctva jej právnym predchodcom inak ako dedením (t. j. vychádzajúc z predpokladu, že [REDAKOVANÉ] nebol reálnym spoluvlastníkom). V jej prípade by tak išlo o situáciu, keď reálny (spolu)vlastník (právna predchodkyňa žalovaných) drží vec pre nevlastníka (právneho predchodcu sťažovateľky), ktorý je iba formálne vedený ako spoluvlastník v katastrálnych záznamoch. Ústavný súd na tomto mieste badá nekonzistentnosť v postoji sťažovateľky. Sťažovateľka na jednej strane všeobecným súdom vytýka, že vychádzali zo zistenia, že rodinný dom právny predchodca sťažovateľky (resp. rodina Volková) nikdy neužíval a užívala ho iba rodina žalovaných, a to napriek tomu, že sťažovateľka namietala nedôveryhodnosť svedkov, ktorí sa k užívaniu rodinného domu vyjadrovali. Na druhej strane sťažovateľka práve na užívaní rodinného domu právnou predchodkyňou žalovaných stavia svoj záver o vydržaní spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu v prospech právneho predchodcu sťažovateľky (t. j. držbou spoluvlastníka, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť v prospech ostatných spoluvlastníkov). Ako zdôraznil už okresný súd, sťažovateľka netvrdila, že by rodinný dom niekedy užíval jej právny predchodca, resp. jeho rodina. Aj v ústavnej sťažnosti k otázke nakladania s vecou ako so svojou sťažovateľka poukazuje iba na dedičské konanie po [REDAKOVANÉ] a darovanie spoluvlastníckeho podielu na rodinnom dome sťažovateľke [REDAKOVANÉ]. V odvolaní sťažovateľka namietala nedôveryhodnosť [REDAKOVANÉ], nedôveryhodnosť iných svedkov nenamietala (na čo napokon upozornil aj najvyšší súd vo svojom uznesení o dovolaní sťažovateľky, pozn.).

62. Vychádzajúc z uvedeného, pokiaľ krajský súd uzavrel, že k vydržaniu spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu právnym predchodcom sťažovateľky nedošlo z dôvodu absencie faktického ovládania veci, jej užívania právnym predchodcom sťažovateľky, tento záver nemožno označiť za arbitrárny.

63. Nemožno konštatovať, že s ohľadom na zistený skutkový stav, interpretáciu príslušnej právnej normy, subsumpciu zisteného skutkového stavu pod právnu normu, prijaté právne závery by rozsudok krajského súdu vykazoval znaky zjavnej svojvôle. Neexistuje ústavne relevantný dôvod, aby ústavný súd svojím rozhodnutím do napadnutého rozsudku krajského súdu zasahoval, pretože jeho odôvodnenie nesignalizuje takú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

64. Sťažovateľka tvrdila, že v dôsledku pochybení súdov bola nútená uskutočniť úkony, ktoré by za iných okolností neboli nevyhnutné, čím došlo k zásahu do jej súkromného a rodinného života. Ústavný súd uvádza, že vzhľadom na záver o ústavnoprávnej udržateľnosti rozsudku krajského súdu nemohlo byť zasiahnuté ani do práva sťažovateľky na súkromný a rodinný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny a čl. 8 dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

65. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 2 ods. 3 a čl. 3 ods. 1 listiny ústavný súd pripomína, že v uvedených článkoch sú zakotvené základné princípy a postuláty Slovenskej republiky, ktoré však nepredstavujú konkrétne základné práva alebo slobody, ktorých ochrany by sa sťažovateľ mohol pred ústavným súdom v konaní podľa čl. 127 ústavy domáhať. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

66. K namietanému porušeniu práva sťažovateľky podľa čl. 12 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že tento článok ústavy je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako taký má charakter všeobecných ústavných princíпов. Napriek tomu, že je implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, nemá charakter základného práva a slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 7/2010, m. m. I. ÚS 518/2013). Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

67. Zákaz diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru má vo vzťahu k ostatným právam garantovaným dohovorom akcesorický charakter. Preto sa porušenia tohto zákazu možno domáhať len v súvislosti s porušením iného práva podľa dohovoru, pričom však porušenie ostatných práv podľa dohovoru ústavným súdom konštatované nebolo, preto ústavnému súdu nezostávalo iné, než ústavnú sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti odmietnuť aj v predmetnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

68. K namietanému porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd uvádza, že v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom (III. ÚS 38/05, II. ÚS 99/2011, IV. ÚS 302/2020). Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd nedospel k záveru o porušení práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1, čl. 8 a čl. 14 dohovoru, ústavnú sťažnosť bolo nutné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj v časti namietaného porušenia čl. 13 dohovoru.

69. V súvislosti s namietaným porušením čl. 1 protokolu č. 12 ústavný súd predovšetkým zistil, že tento protokol bol Slovenskou republikou podpísaný 4. novembra 2000, dosiaľ však nedošlo k jeho ratifikácii, preto pre Slovenskú republiku zatiaľ ani nevstúpil do platnosti. Na základe uvedeného ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

70. K námietke porušenia práva podľa čl. 47 ods. 2 charty treba uviesť, že ustanovenia charty sú podľa čl. 51 ods. 1 charty záväzné pre členské štáty vtedy, ak vykonávajú právo Únie alebo ich konanie spadá do rámca pôsobnosti práva Únie. Článok 47 ods. 2 charty je potrebné interpretovať

v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod č. 2007/C 303/2, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“). Podľa vysvetliviek k čl. 51 ods. 1 charty cieľom čl. 51 je určiť rozsah pôsobnosti charty. Čo sa týka členských štátov Európskej únie, z judikatúry Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991, s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor potvrdil uvedenú judikatúru týmto spôsobom: „Navyše je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Uvedené pravidlo, ako je obsiahnuté v tejto charte, sa, samozrejme, vzťahuje tiež na ústredné orgány, ako aj na regionálne alebo miestne orgány a na verejnoprávne subjekty, pokiaľ vykonávajú právo Európskej únie. Bez potreby podrobenejšej analýzy ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky sa už na prvý pohľad neaplikuje právo Európskej únie, a preto charta nie je aplikovateľná. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

71. Napokon k namietanému porušeniu čl. 144 ods. 1 ústavy ústavný súd iba v krátkosti konštatuje, že toto ustanovenie ústavy žiadne (základné) práva, ktorých porušenie by sťažovateľka v rámci konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mohla namietat, negarantuje, preto bolo potrebné ústavnú sťažnosť aj v tejto časti posúdiť ako zjavne neopodstatnenú, a preto ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.3. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu:

72. Všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi jeho postup v civilnom sporovom konaní. Takýmto predpisom je aj CSP. Právo na súdnu ochranu sa v civilnom sporovom konaní účinne zaručuje, ak sú splnené všetky procesné podmienky, čo platí pre všetky konania vrátane dovolacích (§ 419 a nasl. CSP).

73. Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vyrovnal s dôvodmi sťažovateľky uvedenými v dovolaní, ale pretože sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu procesné právne normy výslovne umožňujú, a aj preto použitý spôsob v konkrétnom prípade neznamená odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

74. Závery najvyššieho súdu založené na objasnení podstaty tzv. zmätočnostnej vady a ústiace do konštatovania, podľa ktorého sťažovateľkou namietané ignorovanie jej návrhu na vykonanie dôkazu (odborného stanoviska Úradu geodézie, kartografie a katastra SR – ÚGKK), s nevykonaním ktorého sa v odôvodnení krajský súd riadne vysporiadal, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, lebo týmto postupom súd neporušil právo sťažovateľky na spravodlivý proces, korešpondujú ustálenej judikatúre dovolacieho súdu a nesignalizujú ústavnú neudržateľnosť. Rovnaký záver platí k sťažovateľkou artikulovanej námietke o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov krajským súdom, ktorú tiež bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať

za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie, (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá.

75. Najvyšší súd tiež konštatoval, že sťažovateľka môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla. Sťažovateľka v odvolaní len stroho namietala nez dôvodnenie okresným súdom, prečo možno považovať svedeckú výpoveď [REDAKOVANÉ], príbuznej žalovaných, za spoľahlivú a hodnovernú, výpoveď ostatných označených svedkov z hľadiska hodnovernosti v odvolaní nenamietala. Okresný súd nevyhodnotil svedecké výpovede sťažovateľkou označených svedkov ako nevierohodné, s čím sa krajský súd stotožnil, a tak dal dostatočnú odpoveď na odvolaciu námietku sťažovateľky.

76. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa riadne zaoberal dovolacími námietkami v intenciách posudzovania dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd posúdil dovolanie podľa obsahu a pri skúmaní existencie vady podľa § 420 písm. f) CSP zohľadnil aj tú časť dovolacej argumentácie, ktorú sťažovateľka uviedla v rámci vymedzenia právnych otázok č. 9 až 14 a ktorými namietala nesprávny procesný postup súdu, t. j. okolnosti, ktoré vo všeobecnosti majú potenciál negatívne zasiahnuť do práva sporovej strany na spravodlivý proces.

77. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že sporné okolnosti nadobudnutia, resp. existencie spoluvlastníckeho práva [REDAKOVANÉ] k rodinnému domu, nie je možné riešiť v predmetnom konaní o žalobe sťažovateľky o určenie jej vlastníckeho práva, keďže rodinný dom v dedičskom konaní po [REDAKOVANÉ] prededený nebol, ako na to poukázal krajský súd. Uvedené má za následok, že tvrdenia a dokazovanie, ktoré malo v konečnom dôsledku smerovať k zodpovedaniu otázky, či [REDAKOVANÉ] bol reálne podielovým spoluvlastníkom rodinného domu, nebolo spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie vo veci samej. V tomto smere preto nie je relevantné tvrdenie o skutočnosti, že [REDAKOVANÉ] bol k roku 1950 podielovým spoluvlastníkom pozemku pod rodinným domom (ako na to upozornil už krajský súd), tvrdenia o dezinterpretácii zmluvy z roku 1949 (ktorou žalovaní preukazovali nadobudnutie vlastníctva k rodinnému domu rodinou Húšťavových), o nevykonaní dôkazu – odborného stanoviska Úradu geografie, kartografie a katastra (ktoré v zmysle argumentácie sťažovateľky malo okrem iného objasniť právny režim zápisov vlastníckych práv k pozemkom a domom aj pred rokom 1951), o ignorácii platnosti právnej zásady „*superficies solo cedit*“ a konštitutívneho vplyvu zápisov v pozemkovo-knižnej vložke na vznik vlastníctva k nehnuteľnostiam.

78. Pokiaľ sťažovateľka namieta, že súčasťou argumentácie súdov boli tvrdenia, ktoré z vykonaného dokazovania nevyplývali, napr. tvrdenia o údajnom reálnom rozdelení pozemku, veľkosti prístavby k rodinnému domu, k tomuto ústavný súd poznamenáva, že uvedené okolnosti (vychádzajúc z ťažiskových záverov formulovaných krajským súdom) neboli kľúčové pre rozhodnutie vo veci samej a ani absencia týchto tvrdení by nebola spôsobilá zvrátiť rozhodnutie o žalobe sťažovateľky.

79. Pokiaľ ide o v dovolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom (§ 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP), ústavný súd uvádza, že § 421 ods. 1 CSP podmieňuje

prípustnosť dovolania tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky. Najvyšší súd v bode 36 napadnutého uznesenia zhrnul závery krajského súdu, ktoré boli podstatné pre vyriešenie sporu.

80. K otázke č. 1 ústavný súd uvádza, že krajský súd dospel k záveru, že [REDAKOVANÉ] na sťažovateľku nemohol darovacou zmluvou previesť spoluvlastnícke právo z dôvodu, že rodinný dom v dedičskom konaní po svojom otcovi [REDAKOVANÉ] nezdedil, preto [REDAKOVANÉ] ani nemal byť zapísaný na list vlastníctva, pričom vlastníctvo nenadobudol ani inak (vydržaním). Krajský súd teda skúmal existenciu vlastníctva [REDAKOVANÉ] aj z iného titulu, na ktorý sťažovateľka v priebehu konania poukázala. Zároveň spornú okolnosť, či [REDAKOVANÉ] reálne bol (spolu)vlastníkom rodinného domu a tento mal byť po jeho smrti zahrnutý do masy dedičstva, súd v konaní o žalobe sťažovateľky nie je oprávnený riešiť. Otázku neprípustnosti riešenia tejto problematiky v konaní o žalobe o určenie vlastníckeho práva sťažovateľka predmetom dovolacieho konania neučinila.

81. Otázkou č. 2 a 3 sťažovateľka mieri k zodpovedaniu toho, či je možné vykonávať držbu na účel vydržania iba osobne (priamo) alebo aj prostredníctvom inej osoby (napr. spoluvlastníkom nehnuteľnosti, ktorý výlučne užíva nehnuteľnosť). Ako už ústavný súd konštatoval vo vzťahu k ústavnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu, sťažovateľka v priebehu konania pred okresným súdom a krajským súdom v rámci problematiky vydržania neargumentovala, že v jej prípade do úvahy prichádza faktické ovládanie veci, ktoré by v prospech jej právneho predchodcu uskutočňoval niekto iný. Krajský súd sa otázkou možnej držby prostredníctvom inej osoby než tej, v ktorej prospech malo vydržanie nastať, preto nezaoberal, a tak ani nemožno uzavrieť, že na zodpovedaní predmetnej otázky krajský súd založil svoje rozhodnutie. Argumentáciu o možnom vydržaní prostredníctvom inej osoby sťažovateľka predostrela až v dovolaní.

82. Pokiaľ ide o otázky č. 4 až 8, k týmto najvyšší súd konštatoval (bod 40), že v skutočnosti boli požiadavkou na vysvetlenie, resp. návodom na postup a rozhodovanie v dedičskom konaní, a to bez toho, aby sťažovateľka dokázala čo i len jedným relevantným argumentom spochybníť záver odvolacieho súdu o neakceptovateľnosti jej konečnej požiadavky z konania v prejednávanej veci. Odhliadajúc od toho, že poskytovanie takýchto návodov (na rozdiel od rozhodovania o správnosti niektorého z ponúkaných riešení) nie je úlohou súdov, takáto rýdzo akademická povaha otázky bez možnosti ovplyvnenia tou či onou možnou odpoveďou na ňu aj výsledku konania v tejto veci, ktorej správnosť si dovolateľka chcela dovolacím súdom len osvedčiť, spôsobovala, že nemohla byť naplnená požiadavka zákona, že tu ide o otázky, od ktorých vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

83. Ústavný súd uvádza, že otázkami č. 4 a 5 sa krajský súd nezaoberal. Ak by tak učinil, išlo by o vyhodnocovanie správnosti postupu a výsledku dedičského konania, na čo krajský súd nebol oprávnený. Osobitne k otázke č. 6 je nutné podotknúť, že ňou sťažovateľka mieri proti hodnoteniu vykonaného dokazovania, záverom vo vzťahu k ustáleniu skutkového stavu (o tom, či rodinný dom bol v dedičskom konaní po [REDAKOVANÉ] prededený), teda nie proti právnomu posúdeniu veci (v napadnutom uznesení najvyšší súd poukázal na to, že vychádza zo skutkového stavu zisteného súdmi a svojvoľnosť nezistil, pozn.). Otázky č. 7 a 8 v okolnostiach sťažovateľkinej veci miera k zodpovedaniu problematiky, ktorú krajský súd nebol oprávnený riešiť – otázka

ne/existencie, resp. spochybnenia spoluvlastníctva [REDACTED] k rodinnému domu a od toho sa odvíjajúce dedičské právo jeho dedičov k veciam patriacim do dedičstva.

84. Vychádzajúc z uvedeného, záver najvyššieho súdu prijatý k predmetným otázkam nemožno označiť z ústavnoprávneho hľadiska za neutržateľný.

85. K otázkam č. 9 až 14 najvyšší súd uzavrel, že na ich zodpovedaní nebolo založené rozhodnutie vo veci ani na rozhodnutie nemali vplyv. Pokiaľ sťažovateľka danými otázkami vytýka súdom (i) nepresvedčivosť ich rozhodnutí, ktorých odôvodnenia neobsahujú zákonné náležitosti, (ii) nedostatky v procese dokazovania, ako i (iii) nesprávne právne posúdenie návrhu na zmenu žaloby tým, že návrhu nevyhoveli, dovolací súd jej výstižne pripomenul, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením. Pokiaľ sťažovateľka cez dané otázky tvrdí porušenie svojich procesných oprávnení, s týmito sa najvyšší súd vysporiadal v rámci namietania zmätočnosti.

86. Ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nevzhladol také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie mohli viesť k jej vyhovaniu. Závery najvyššieho súdu nie je možné označiť za zjavne svojvoľné alebo nelogické či z iného dôvodu za ústavne neutržateľné. Iba v takomto extrémnom prípade by totiž ústavný súd mohol zasiahnuť do právomoci najvyššieho súdu posúdiť prípustnosť podaného dovolania.

87. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tiež namieta, že najvyšší súd mal vyhovieť jej návrhu na odklad právoplatnosti rozsudku krajského súdu. Ústavný súd k tomuto konštatuje, že vzhľadom na ústavnoprávnu udržateľnosť záveru najvyššieho súdu vo vzťahu k samotnému odmietnutiu dovolania sťažovateľky je irelevantné vyhodnocovať udržateľnosť záveru najvyššieho súdu o nesplnení predpokladov pre povolenie odkladu právoplatnosti rozsudku krajského súdu, a to tým viac za stavu, keď okolnosti, ktorým sa sťažovateľka snažila predísť návrhom na odklad právoplatnosti, do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky nenastali.

88. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu odmietol v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na rovnosť v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 37 ods. 3 listiny, čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

89. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 12 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 ústavy, čl. 2 ods. 3 a čl. 3 ods. 1 listiny, čl. 19 ods. 2 ústavy, čl. 10 ods. 2 listiny, čl. 8 dohovoru, čl. 13 a 14 dohovoru, čl. 1 protokolu č. 12 a čl. 47 ods. 2 charty ústavný súd s odkazom na dôvody už uvedené v bodoch 64 – 71 tohto svojho uznesenia odmietol ústavnú sťažnosť v časti porušenia uvedených ustanovení napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

90. Ústavný súd v závere dodáva, že na jednej strane plne chápe, že sťažovateľka prežíva pocity krivdy, rozhorčenia, keď prijala dar v podobe spoluvlastníckeho podielu na rodinnom dome od svojho synovca, ktorý bol dlhodobo nerušene zapísaný na liste vlastníctva ako spoluvlastník a jej

spoluvlastnícke právo k daru je žalovanými popierané. Je však otázne, akú reálnu hodnotu by eventuálne deklarovanie spoluvlastníctva k rodinnému domu (v rozsahu ½) sťažovateľke prinieslo za stavu, keď právny predchodca sťažovateľky, resp. jeho rodina rodinný dom neužívali, pôvodný rodinný dom bol postavený najneskôr v roku 1949, bol prízemný a pozostával iba z kuchyne a izby. Sťažovateľka netvrdí, že by rodina [REDAKOVANÉ] niekedy prispela k údržbe rodinného domu, podieľala sa na jeho zveľadení uskutočnením prístavby alebo iným spôsobom (sťažovateľka spochybňuje iba veľkosť prístavby, pozn.), pričom všetky uvedené okolnosti by boli pri prípadnom vyporiadaní spoluvlastníctva k rodinnému domu zohľadnené (spor o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k pozemku, na ktorom sa rodinný dom nachádza, bol iniciovaný v roku 2016, pozn.).

91. Vzhľadom na odmietnutie ústavných sťažností ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite ústavných sťažností (písomné ospravedlnenie, finančné zadosťučinenie, trovy konania) ani jej návrhmi na odklad právoplatnosti a vykonateľnosti rozsudku krajského súdu nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu